

Vergaderjaar 2006–2007

30 374

Corruptiepreventie

Nr. 4

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld d.d. 16 oktober 2006

Binnen de vaste commissie voor Justitie¹ hebben enkele fracties de behoefte de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief inzake de Nota Corruptiepreventie (30 374) enkele nadere vragen en opmerkingen voor te leggen. Bij brief van 12 oktober 2006 hebben de ministers deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Bommel

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Vries (PvdA), Dittrich (D66), Rouvoet (CU), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Cörüz (CDA), Verbeet (PvdA), onder-voorzitter, Wolfsen (PvdA), De Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (Groep Nawijn), Visser (VVD), Azough (GL), Griffith (VVD), Van Egerschot (VVD), Van Schijndel (Groep Eerdmans-van Schijndel), Meijer (PvdA), Özütok (GL), Wagner (PvdA), Van Oudenallen (Groep Van Oudenallen), Vacature (LPF) en Vacature (SP).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Lambrechts (D66), Van der Staaij (SGP), Van Velzen (SP), Noorman-den Uyl (PvdA), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Joldersma (CDA), Vacature (LPF), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Vacature (VVD), Karimi (GL), Van der Sande (VVD), Örgü (VVD), Eerdmans (Groep Eerdmans-van Schijndel), Kalsbeek (PvdA), Halsema (GL), Timmer (PvdA), Vacature (algemeen) en Vergeer (SP).

Inhoud

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
 - Inleiding
 - Het WODC-onderzoek
 - Corruptie en corruptiebestrijding
 - Preventie van corruptie
 - Signalen van corruptie en intern onderzoek
 - Opsporing en vervolging van ambtelijke corruptie
- II Reactie van de ministers
 - Inleiding
 - Het WODC-onderzoek
 - Corruptie en corruptiebestrijding
 - Preventie van corruptie
 - Signalen van corruptie en intern onderzoek
 - Opsporing en vervolging van ambtelijke corruptie

I VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Inleiding

Met belangstelling hebben de leden van de CDA-fractie kennisgenomen van de onderhavige nota. Deze leden hebben geconstateerd dat het kabinet met dit voorstel uitwerking wil geven aan een belangrijke afspraak uit het Hoofdlijnenakkoord, namelijk de aanpak van corruptie. De leden van de CDA-fractie hebben nog een aantal vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) inzake de Nota Corruptiepreventie. Het belang dat het kabinet hecht aan dit onderwerp onderschrijven zij zeer. Deze leden zijn eveneens van mening dat binnen en buiten de overheid hoge eisen moeten worden gesteld aan integriteit. Corruptie en fraude moeten hard worden tegengegaan en bestreden.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat op veel punten in het corruptie- en integriteitsbeleid niet voortvarend genoeg wordt geoptereerd. Zij zijn van mening dat de overheid meer prioriteit moet geven aan dit beleid. Deze leden zijn van mening dat met ontoereikend of ontbrekend integriteitsbeleid het vertrouwen in de politiek in het algemeen en de integriteit van de overheid in het bijzonder in gedrang komen.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom juist op dit moment de Kamer deze nota wordt toegezonden. Uit de nota blijkt expliciet dat het merendeel van de actiepunten pas begin 2006 wordt gerealiseerd. Als er nog zoveel onduidelijkheid bestaat over de uitkomsten van diverse rapporten, plannen en actiepunten, waar deze nota over spreekt, zou het verstandiger zijn deze eerst af te wachten. Op die manier kan een beter oordeel worden gegeven van diverse inspanningen van overheidsorganisaties.

De leden van de PvdA-fractie zouden van het kabinet op dit punt graag haar zienswijze vernemen. Bovendien vragen zij zich af of alle genoemde data nog steeds actueel zijn.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Nota Corruptiepreventie. Zij waarderen de aandacht die het onderwerp krijgt. Vooral het feit dat er nu een gedegen onderzoek van het WODC naar het voorkomen van corruptie gereed is gekomen, vinden zij een winstpunt. De vraag naar de omvang van het probleem is een goed

uitgangspunt bij het formuleren van beleid. Het WODC-onderzoek geeft antwoord. Kan het kabinet aangeven wat volgens haar nu de aard en omvang van het probleem is? Is er nu wel of geen sprake van een serieus probleem van relevante omvang? Uit het WODC-onderzoek maken deze leden op dat de omvang van de corruptie in Nederland gering is, en dat de bestrijding daarvan goed verloopt. Op twee punten zien zij ruimte voor verbetering: het verbeteren van het inzicht in het voorkomen van corruptie en het aanpakken van gedrag dat aanpalend is aan daadwerkelijke corruptie. Onderschrijft het kabinet deze analyse?

De leden van de SP-fractie zien in het WODC-onderzoek een zeer genuanceerd beeld over integriteit in het openbaar bestuur. Deze leden willen benadrukken dat het onderzoek, in tegenstelling tot sommige berichtgeving in de media, geen ongedekte uitspraken doet. Zij waren verbaasd te horen dat de minister van BZK zich in het een en ander niet herkende, daar dit toch een zeer degelijk rapport is. Wil de minister van BZK nogmaals het onderzoek kwalificeren?

De leden van de SP-fractie hebben bij de begroting van BZK de minister geconfronteerd met het rapport, waarop deze zei dat hij een aantal ambtenaren had gesproken die zeiden zich niet in het beeld van het rapport te kunnen herkennen. Deze leden willen opmerken dat deze ambtenaren nog meer zeiden, te weten dat de belangrijke voorbodes van corruptie, zoals normvervaging en vriendjespolitiek wél een bron van zorg zijn voor hen. Kan de minister van BZK aangeven waarom dit onderdeel van het gesprek niet gemeld is? Bovendien gaven de ambtenaren met wie de minister van BZK in gesprek was aan dat ook kleine kwesties van integriteitsschending tot grote schade kunnen leiden. Kan de minister van BZK hierop ingaan, vooral nu bij de definitie juist wordt aangedrongen op een definitie uit het strafrecht? Erkent de minister van BZK dat hij met een dergelijke definitie een groot terrein van niet-integer gedrag onbesproken laat? Illustratief is, dat bij veel «corruptiezaken», zoals de bekende bouwfraude, slechts een klein aantal mensen werd vervolgd, maar dat er sprake was van een «cultuur van smeren». Erkent het kabinet ook dat in dat geval de vervolging kan stranden vanwege de plicht van werkgevers (in dit geval de overheid) om te zorgen voor een werkomgeving waarin integriteitsschendingen juist niet tot de norm behoren? Hoe wil het kabinet dit gaan oppakken? En hoe is de formulering op pagina 18–19, dat bij het intern onderzoek er niet wordt uitgegaan van het strafrecht, hierop van toepassing? Betekent dit niet dat er alsnog onduidelijkheid zal blijven over wat het kabinet wil aanpakken? Kan het kabinet verhelderen waar nu de prioriteit ligt en wat van ieder wordt verwacht met betrekking tot normvervaging en vriendjespolitiek?

De leden van de fractie van GroenLinks danken de ministers van Justitie en van BZK voor de Nota Corruptiepreventie. Deze leden delen van harte het uitgangspunt van het kabinet dat corruptie en fraude moet worden tegengegaan en benadrukken mét het kabinet het belang van het duurzaam vestigen van het beeld van een integere overheid. Daaraan zouden deze leden willen toevoegen dat het niet bij beeldvorming alleen kan blijven.

Het WODC-onderzoek

Omdat bij ambtelijke corruptie het vertrouwen van de burger in het geding is, vragen de leden van de CDA-fractie of het wel gewenst is te spreken over «relativerende conclusies» als belangrijke uitkomst van het WODC-onderzoek.

De leden van de VVD-fractie constateren de nota van het kabinet ingaat op de bestrijding van corruptie in de openbare sector. Corruptie komt echter ook voor buiten deze sector. Weliswaar ziet de nota ook op de bevordering

van de integriteit van de private sector, maar de invalshoek daarbij is gericht op de corruptie in de richting van de publieke sector. Deze leden vragen naar het inzicht van het kabinet in de aard en omvang van corruptie binnen de private sector. Ziet het kabinet een rol voor zichzelf bij het bestrijden daarvan en zo ja, welke?

Corruptie en corruptiebestrijding

De leden van de CDA-fractie vragen of bij politieke ambtsdragers dezelfde regels worden gehanteerd als bij ambtenaren of moet de sanctie bij corruptie en/of integriteitsschendingen anders zijn vanwege de verschillen in de diverse ontslagprocedures.

De leden van de CDA-fractie hebben waardering voor de ambities ten aanzien van de internationale voortrekkersrol, maar vragen wel of hier niet een pas op de plaats gemaakt moet worden tot de zaak intern op orde is. Zo is er nog geen eenduidige registratie en gering gebruik van ontne-
ming van wederrechtelijk verkregen voordeel. Ook is het niet helder wanneer een intern onderzoek bij het Openbaar Ministerie aanhangig wordt gemaakt.

Ten aanzien van de doelstelling vragen de leden van de CDA-fractie of de voorgestelde regelingen ook een ruimere toepassing kunnen vinden, of dat de voorstellen uitsluitend in relatie tot integriteit staan. Ook zijn deze leden benieuwd wanneer deze voorstellen tegemoet kunnen worden gezien.

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke termijn de Kamer het tweede evaluatierapport van de anti-corruptiewerkgroep van de Raad van Europa (GRECO) kan verwachten.

Preventie van corruptie

Over de precieze inspanningen vanuit het bedrijfsleven hebben de leden van de PvdA-fractie nadere vragen. Ze vragen welke concrete maatregelen vanuit het bedrijfsleven gekomen zijn om de integriteit met de overheid te waarborgen. Zijn er recente cijfers bekend hoe vaak integriteitsschendingen vanuit het bedrijfsleven in relatie met de overheid voorkomen?

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd met het voornemen tot oprichting van het Bureau integriteitbevordering openbare sector (BIOS). Is dit bureau reeds opgericht? Hoeveel fte's zijn hiermee gemoeid? Welke relatie is er met het ministerie van Justitie? Wat zijn precies de taken en bevoegdheden voor de ondersteuning van overheidsorganisaties door het BIOS?

De leden van de PvdA-fractie zouden graag meer willen weten over de workshop integriteit. Kan worden aangegeven hoe de workshop integriteit inhoudelijk wordt vormgegeven? Hoeveel overheidsorganisaties hebben in deze workshop interesse getoond? Op welke manier wordt dit onder de aandacht van de verschillende organisaties gebracht? Is het «multimediaal dilemmatraininginstrument» dat in 2006 beschikbaar komt hetzelfde als de workshop bedoeld op pagina 9 van deze nota? Zo neen, kan worden aangegeven wat hiermee wordt bedoeld?

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de constatering dat het stelsel van regelgeving over de subsidiëring van politieke partijen ontoereikend is en dat nieuwe voorstellen hierover dienen te komen. Deze leden vragen daarom op welke termijn de Kamer deze nieuwe voorstellen kan verwachten. Kan daarbij uitdrukkelijk de ongewenste situatie worden meegenomen waarbij de openbaarmaking van de identiteit van gevers boven € 4537 ongewis blijft? Zo ja, op welke manier wil het kabinet deze situatie veranderen? Zo neen, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd over de oprichting van het

Platform corruptiebestrijding. De ervaringen van het Platform corruptiebestrijding zijn tot op heden onverdeeld positief. Deze leden vragen op welke punten dit Platform positief is. Ook willen zij weten hoe vaak dit Platform bijeenkomt.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het kabinet aangeeft dat de inzet er op is gericht dat alle betrokken organisaties in 2007 aan de geformuleerde basishoudingen zullen voldoen. Deze leden vragen welke organisaties op welke punten nog niet voldoen aan die houdingen. Voorts vragen zij welke concrete stappen bij elk van die organisaties wordt ondernomen om de doelstelling te gaan halen.

Voorts merken de leden van de VVD-fractie op dat ambtenarenreglementen een bepaling bevatten met betrekking tot het verbod op het aannemen van giften. Omdat er een absolute meldingsplicht geldt, is het van belang precies aan te geven wat moet worden verstaan onder «geschenk» of «gift»? Dit brengt deze leden op de algemene vraag hoe wordt voorkomen dat er een vorm van bagatelbetrokkenheid ontstaat? Zij wijzen erop dat naarmate de betrokkenheid meer op geringere zaken wordt gericht, de meldingsbereidheid kan afnemen. Hoe gaat het kabinet hiermee om?

Nederland kent geen formeel systeem van functierotatie voor de gehele overheid. Binnen bepaalde kwetsbare sectoren bestaat wel een dergelijk systeem. De leden van de VVD-fractie vragen of er naast dit systeem, ook andere instrumenten beschikbaar zijn die specifiek gericht zijn op de kwetsbare sectoren. Is er bijvoorbeeld een verbod om (langdurig) alleen te werken? Welke instrumenten voor collegiale reflectie zijn er voor deze sectoren, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie merken voorts op dat de verklaring omtrent het gedrag inzicht in de integriteit van een persoon biedt die in dienst treedt. Het is echter een momentopname. Deze leden vragen of er ook een middel is voor meer permanente screening. Kan voor bepaalde sectoren de verplichting worden opgelegd om geregeld de verklaring te verlengen?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of het BIOS inmiddels operabel is en of er reeds meldenswaardige feiten zijn voorgevallen.

Rondom het bevorderen van de integriteit in de private sector vragen de leden welke consequenties het terugdringen van administratieve lasten voor de controle op de integriteit van de private sector heeft.

Signalen van corruptie en intern onderzoek

De leden van de CDA-fractie vragen of er een nadere toelichting kan worden gegeven op de wijze waarop de informatieverstrekking is geregeld aan de melder van een misstand.

Voor deze leden is het opvallend dat de minister van BZK niet is betrokken bij het bestuderen van de klokkenluiderswetgeving van het Verenigd Koninkrijk (VK) en de Verenigde Staten (VS). Welke reden ligt hieraan ten grondslag?

De leden van de CDA-fractie constateren dat in de openbare sector op centraal niveau geen informatie wordt verzameld. Betekent dit dat niet is na te gaan hoeveel meldingen van vermoedens van fraude door accountants jaarlijks worden gedaan, onderscheiden naar sector?

Voor de leden van de PvdA-fractie is een goede klokkenluiderswetgeving een essentieel onderdeel van het integriteitsbeleid van de overheid. De inspanning van het kabinet vinden zij wat dit betreft traag. De leden vragen wanneer in 2006 de klokkenluidersregeling wordt geëvalueerd. Wanneer zal voorts de vergelijking van de klokkenluiderswetgeving met het VK en de VS door de ministers van Economische Zaken, Sociale Zaken en

Werkgelegenheid en Justitie zijn afgerond? Op welke termijn zal de Kamer deze informatie ontvangen?

De leden van de PvdA-fractie hechten zeer aan een goede registratie van integriteitschendingen zodat er een nauwkeurige informatievergelijking en uitwisseling kan plaatsvinden. Er is op dit moment geen centraal geregistreerde informatie over integriteitsschendingen. Deze leden vinden de inspanning van het kabinet op dit punt nog onvoldoende. In september 2006 is hierover bestuurlijk overleg gepland. Is het gezien het belang van dit onderwerp niet mogelijk hier een hogere prioriteit aan te geven?

De leden van de PvdA-fractie vinden de rol van inspectie en toezichthouders bij het bestrijden van corruptie te vrijblijvend. De leden van deze fractie menen dat inspectie en toezichthouders een belangrijke taak hebben inzake corruptiepreventie en signalering. Zij vragen op welke termijn hierover overleg met de betrokken ministers staat gepland en aan welke concrete maatregelen hierbij wordt gedacht.

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de rol van accountants tijdens de controle van de jaarrekening inzake strafbare feiten. Zij menen dat op korte termijn richtlijnen daartoe noodzakelijk zijn. Zij vragen op welke termijn het overleg met het Nivra plaatsvindt en aan welke concrete maatregelen in dit kader wordt gedacht?

De leden van de VVD-fractie vragen of de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) een rol heeft bij de opsporing van ambtelijke corruptie. Welke rol is dit en heeft de AIVD een rol indien hierbij buitenlandse partijen zijn betrokken?

De leden van de SP-fractie constateren dat de klokkenluidersregeling in 2006 zal worden geëvalueerd. Kan worden aangegeven wat hiervoor de procedure zal zijn en wie de evaluatie zal uitvoeren? Voorts hebben deze leden er op gewezen dat, in afwachting van de verdere implementatie van het integriteitsbeleid – dat volgens ervaringsdeskundigen nog enkele jaren zal kosten – de klokkenluidersregeling het aangewezen instrument is om de integriteit van overheden het beste te waarborgen. Dat komt omdat elke integriteitsmaatregel moet worden gedragen door het personeel (in dit geval de ambtenaren) om effectief te zijn. Als het niet gedragen wordt, zullen signalen immers niet gegeven worden en bewijsmateriaal achtergehouden blijven. Vanuit die optiek dringen deze leden er op aan dat de klokkenluidersregeling extra aandacht krijgt.

Wordt de klokkenluidersregeling thans zo geïnterpreteerd dat alle mensen die zich schuldig hebben gemaakt aan integriteitsschendingen niet kunnen rekenen op enige bescherming of is dit alleen in het geval van corruptie in strafrechtelijke zin, zo vragen deze leden. Deze leden verzoeken het kabinet dieper in te gaan op het dilemma dat juist de mensen die zich schuldig maken aan integriteitsschendingen, er weet van zullen hebben, en dus bij uitstek de kans moeten krijgen om het te melden, maar dat zij dan wel moeten worden beschermd. In hoeverre is iemand die weet heeft van integriteitsschendingen, reeds medeplichtig door dat niet onmiddellijk te melden? Dit kan voor ambtenaren die weet hebben van misstanden volgens de leden van de SP-fractie nog onduidelijk zijn, en hen afhouden van het melden van deze misstanden. Wat wordt er aan ambtenaren geadviseerd te doen en welke consequenties zal dit hebben op het aantal en de kwaliteit van meldingen?

In de nota wordt de rol van de accountants in de signalering en melding van fraude en corruptie genoemd. De leden van de SP-fractie constateren dat de accountant zeer veel vrijheid heeft in zijn optreden alvorens hij over dient te gaan tot het melden van zijn vermoedens aan het Openbaar Ministerie. Deze leden verzoeken het kabinet om op twee manieren te voorkomen dat hierdoor misstanden onttrokken worden aan het zicht. Ten eerste verzoeken deze leden het kabinet zich ervan te verzekeren dat

accountantdiensten – vooral die van de overheid – volstrekt onafhankelijk optreden en niet onder gezag van een minister of andere politicus staan. Ten tweede verzoeken de leden aan het kabinet of zij wil bevorderen dat de accountant bij ernstige vermoedens overgaat tot het melden aan politie zonder dat hij eerst naar de directie stapt.

De leden van de SP-fractie hebben geconstateerd dat interne meldingen door ambtenaren lang niet altijd serieus worden genomen. Volgens deze leden kan dat komen doordat de meerdere aan wie een misstand wordt gemeld vaak direct betrokken is bij de misstand. Een melding aan deze meerdere kan dan juist leiden tot het bedekken in plaats van onthullen van de misstand. In deze gevallen moet het, volgens deze leden, mogelijk zijn om derden in te schakelen bij een onderzoek. Deze leden vragen het kabinet hierover aanbevelingen te doen die proportioneel zijn gelet op het gewicht van de zaak op dat moment. Ziet het kabinet de mogelijkheid om de verplichting op te leggen om in dergelijke situaties een ambtenaar van een andere overheid of Rijksrecherche in te schakelen?

Over de rol van toezichthouders en inspecties vragen de leden van de GroenLinks-fractie wat de inzet van de minister van Justitie zal zijn in het overleg met andere ministers om de rol van toezichthouders en inspecties te versterken. Neemt de minister daarbij de onderlinge samenwerking en gegevensuitwisseling mee? Kan de minister van Justitie aangeven hoe het op dit moment staat met de onderlinge samenwerking tussen de belastingdienst, de decentrale overheid en de specifieke ministeriële inspecties, zo vragen deze leden.

Opsporing en vervolging van ambtelijke corruptie

Kan er een nadere toelichting worden gegeven op de wijze waarop in het kader van het laten vervallen van de ambtenarenstatus rekening gehouden wordt met de bijzondere positie van de ambtenaar (publieke dienst) bij integriteitsschendingen en corruptie, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De leden van de PvdA-fractie vinden het onbegrijpelijk dat er nog steeds overheidsorganisaties zijn die geen aangifte doen van integriteitsschendingen.

Zij menen dat om een accuraat beeld te krijgen van de omvang van dit probleem, dit een belangrijk onderdeel van het beleid zou moeten zijn. Zij vragen welke maatregelen het kabinet treft zodat de betrokken organisaties wél altijd over gaan tot aangifte. Is het kabinet, net als de leden van de PvdA-fractie, van mening dat dit altijd moet gebeuren? Zo neen, waarom niet?

In deze nota wordt gesteld dat «in principe alle gevallen van corruptie strafrechtelijk worden aangepakt». Zijn er dan uitzonderingen mogelijk? Zo ja, aan welke uitzonderingen wordt in dit verband gedacht? Zo neen, wat betekent dan in dit verband de zinsnede in principe?

De leden van de PvdA-fractie vinden dat het project van de Rijksrecherche enkele onduidelijkheden bevat. Zij vragen of er reeds resultaten zijn van het project buitenlandse corruptie van de Rijksrecherche. Zo ja, geven deze resultaten aanleiding om verder te gaan met dit project? Zo neen, op welke termijn wordt hiervan resultaat verwacht? Heeft de totstandkoming van een nieuw politiebestedel nog invloed op de taakverdeling bij de politieorganisatie met betrekking tot corruptieopsporing? Zo ja, waar komt deze taak te liggen?

De leden van de PvdA-fractie vinden het onbegrijpelijk dat door interne veranderingen de opzet van een cursus corruptiebestrijding bij de Stichting Studiecentrum Rechtspleging (SSR) vertraging heeft opgelopen.

Zij menen dat dit zeker een belangrijk onderdeel kan vormen van het beleid van het kabinet inzake corruptie. Zij vragen op welke termijn de SSR deze cursus wel ter hand zal nemen.

De leden van de PvdA-fractie hechten eraan dat wederrechtelijk verkregen voordeel altijd moet worden teruggevorderd. Zij vragen aan welke concrete maatregelen worden voorgestaan om het vorderen van wederrechtelijk verkregen voordeel te stimuleren. Op welke terreinen is dit mogelijk?

Een vermoeden van corruptie zal ter kennis worden gebracht van de Rijksrecherche-officier van justitie. Na een dergelijke melding volgt een onderzoek en vervolging die een zware impact heeft op de betrokken personen. Hoe voorkomt het kabinet dat hier onschuldige medewerkers de dupe van worden, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Iemand die naar later blijkt onterecht is verdacht zal door het onderzoek kunnen zijn beschadigd. In de eerste plaats is het van belang deze impact zo gering mogelijk te houden. Maar vervolgens is het van belang de schade te herstellen. Hoe gaat het kabinet hierin voorzien?

De leden van de SP-fractie constateren met het kabinet dat overheden niet altijd overgaan tot het doen van aangifte bij redelijke vermoedens van corruptie. Het kabinet zegt toe in overleg te treden met deze overheden om hen op hun eventuele plicht te wijzen. De leden van de SP-fractie lijkt het nog duidelijker om in de wet vast te leggen dat een redelijk vermoeden van ambtelijke corruptie verplicht gemeld wordt aan de politie. Deze leden menen dat hierdoor meer helderheid wordt gegeven aan overheden en dat dit meer klaarheid geeft richting burgers over wat zich voordoet of heeft gedaan bij de overheid. Wat vindt het kabinet hiervan?

De leden van de SP-fractie verzoeken het kabinet in te gaan op de vervolging van corruptie door het Openbaar Ministerie. Het kabinet komt zelf met het voorbeeld van de bouwfraude, maar deze leden vonden deze vervolgingen niet het toonbeeld van effectiviteit. Het Openbaar Ministerie heeft een groot aantal zaken tegen private partijen laten verlopen en in de ministeries is het niet gekomen tot veel veroordelingen. Kan het kabinet toelichten of zij vindt dat de resultaten van de vervolging van het Openbaar Ministerie haar tevreden stellen over de werkwijze of dat zij extra inzet noodzakelijk acht voor succesvolle vervolging?

Kan het kabinet voorts ingaan op de wenselijkheid om bij de opsporing en vervolging van corruptie zo uitdrukkelijk het opportuniteitsbeginsel te hanteren? Nu de integriteit van de overheid zelf in het geding is, menen de leden van de SP-fractie dat er altijd overgegaan moet worden tot vervolging, om de rechter een oordeel te laten geven over de feiten en de burger zich dus kan vergewissen van de toedracht en de uitkomst.

II Reactie van de ministers

Inhoud

- Inleiding
- Het WODC-onderzoek
- Corruptie en corruptiebestrijding
- Preventie van corruptie
- Signalen van corruptie en intern onderzoek
- Opsporing en vervolging van ambtelijke corruptie

Inleiding

1 & 2

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom juist op dit moment de Kamer deze nota wordt toegezonden en niet in een later stadium wanneer meer resultaten zijn behaald? Bovendien vragen zij zich af of alle in de nota genoemde data nog steeds actueel zijn.

De aanpak van corruptie is een van de speerpunten van het beleid van het kabinet en opgenomen in het hoofdlijnenakkoord. Om deze reden wordt het van belang geacht de Kamer periodiek op de hoogte te stellen van de activiteiten rond dit thema. De nota bevat de vijf lijnen waarlangs het kabinet de corruptiepreventie de komende jaren vorm zal geven en kan gezien worden als startdocument. De genoemde data zijn nog altijd actueel. Over de uitvoering van de in de nota genoemde actiepunten zal de Kamer begin 2007 middels een brief worden geïnformeerd.

3

De leden van de VVD-fractie vragen of het kabinet kan aangeven wat volgens haar – aan de hand van de bevindingen uit het WODC-onderzoek – de aard en omvang van het huidige corruptieprobleem is? Is er sprake van een serieus probleem van relevante omvang?

Alhoewel in het WODC-onderzoeksrapport geconcludeerd wordt dat de aard en omvang van corruptie binnen Nederland te relativeren is, wordt corruptie door het kabinet wel als een blijvend punt van aandacht gezien. Het onderzoeksrapport benoemt in dit kader enkele zeer relevante verbeterpunten (zie vraag 4).

4

De leden van de VVD-fractie vragen of het kabinet de in het WODC-rapport genoemde verbeterpunten onderschrijft, te weten (1) verbeteren inzicht in het voorkomen van corruptie en (2) aanpakken van gedrag dat aanpalend is aan daadwerkelijke corruptie?

Ja. Het kabinet heeft uitdrukking gegeven hoe met deze aanbevelingen zal worden omgegaan in de nota. Als belangrijk instrument voor de realisatie van de genoemde verbeterpunten wordt de ontwikkeling van een monitorsysteem benoemd, t.b.v. uniforme registratie van integriteitschendingen – waaronder corruptie – in het openbaar bestuur. Dit monitorsysteem is momenteel in ontwikkeling (zie antwoord op vraag 33).

5¹

De leden van de SP-fractie waren verbaasd te horen dat de minister van BZK heeft aangegeven zich in een aantal bevindingen uit het WODC-onderzoek niet te herkennen. Zij vragen of de minister van BZK nogmaals het WODC-onderzoek wil kwalificeren.

¹ Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u tevens naar Kamerstuk 2005–2006, 17 050, nr. 305 en 30 374, nr. 3.

Het is een verdienste van het WODC-onderzoek dat de vraag naar de omvang van ambtelijke corruptie in Nederland voor de eerste maal wordt voorzien van een antwoord. Het rapport geeft een genuanceerd beeld van de omvang van corruptie binnen het openbaar bestuur, voor zover hierover gegevens bekend zijn. In de marge van het cijfermatig onderzoek is één paragraaf van meer subjectieve aard opgenomen, waarnaar in de media de meeste aandacht is uitgegaan. Deze intuïtieve en subjectieve inschattingen, die enkel relevant zijn als reputatiescore, zeggen weinig over de werkelijkheid van de omvang van corruptie.

6 + 7¹

De leden van de SP-fractie vragen of de minister van BZK kan aangeven waarom niet gemeld is dat ambtenaren van BZK zich zorgen maken over belangrijke voorbodes van corruptie, als normvervaging en vriendjespolitiek. Daarnaast vragen de leden of de minister van BZK kan ingaan op de bewering van BZK-ambtenaren dat ook kleine kwesties van integriteitsschendingen tot grote schade kunnen leiden.

Tijdens een rondetafelgesprek met topambtenaren vanuit de verschillende overheidssectoren kwam als mening naar voren dat deze zich niet herkenden in de corruptiepercepties zoals deze in de media zijn gepubliceerd. Als verklaring voor deze percepties kwam onder andere naar voren dat het begrip corruptie door de respondenten ruimer moest zijn uitgelegd dan de strikte strafrechtelijke betekenis. In de praktijk wordt aan het begrip corruptie vaak het bredere begrip van normvervaging gekoppeld. Vanwege het hoge verwachtingspatroon t.a.v. de overheid, berokkenen zelfs deze schijnbare kleinere zaken bijna net zoveel schade als echte corruptiezaken.

8

De leden van de SP-fractie stellen vast dat bij de definitie van corruptie in de nota wordt aangedrongen op een definitie uit het strafrecht. Zij vragen de minister van BZK of hij erkent dat bij een dergelijke definitie een groot terrein van niet-integer gedrag onbesproken blijft.

Corruptie is een strafrechtelijk begrip met een strikte delictomschrijving. Het integriteitsbegrip is ruimer dan corruptie alleen. Integriteit omvat die normen en waarden die samenhangen met «goed ambtenaarschap», dat wil zeggen naast de eisen van het niet corrupt zijn ook waarden als onkreukbaarheid, betrouwbaarheid, klantgerichtheid, objectiviteit e.d. In het kader van het integriteitsbeleid voor de openbare sector blijft derhalve geen enkel niet-integer gedrag onbesproken.

9 & 10

De leden van de SP-fractie stellen vast dat bij veel corruptiezaken slechts een klein aantal mensen wordt vervolgd, maar wel sprake is van een «cultuur van smeren». Zij vragen het kabinet of zij erkent dat in dit geval vervolging kan stranden, vanwege de plicht van werkgevers (in dit geval de overheid) om te zorgen voor een werkomgeving waarin integriteitsschendingen juist niet tot de norm behoren. Hoe wil het kabinet dit gaan oppakken? Hoe is de formulering op p.18–19 – dat bij intern onderzoek niet wordt uitgegaan van het strafrecht – op de vorige vragen van toepassing?

De vaststelling van de SP-fractie dat bij veel corruptiezaken slechts een klein aantal mensen wordt vervolgd, maar wel sprake is van een «cultuur van smeren» wordt niet gedeeld en ook niet ondersteund door het WODC onderzoek. In de praktijk zal het niet altijd duidelijk zijn of een signaal van mogelijke integriteitsschending tevens een vermoeden van corruptie inhoudt. Een dergelijk signaal zal eerst intern door de organisatie worden

¹ Voor het antwoord op deze vragen verwijs ik u tevens naar Kamerstuk 2005–2006, 30 374, nr. 3.

onderzocht. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat er sprake is van een vermoeden van corruptie, dient alsnog aangifte te worden gedaan bij de politie of het OM. In de Nota Corruptiepreventie is aangegeven dat het integriteitsbeleid zich niet alleen richt op het voorkomen van corruptie, maar ook op het voorkomen van normafwijkend gedrag dat dicht tegen corruptie aanligt zoals het «smeren en fêteren».

Daarnaast valt op te merken dat ook corrupt handelen in een organisatie met een minder strikte cultuur, niets afdoet aan de strafbaarheid van de corrupte gedraging en dus altijd tot vervolging kan leiden

11

De fractieleden van de SP vragen het kabinet te verhelderen waar nu de prioriteit ligt en wat van ieder wordt verwacht m.b.t. normvervaging en vriendjespolitiek.

Het integriteitsbeleid binnen de openbare sector is erop gericht niet-integer gedrag van overheidsfunctionarissen tegen te gaan. Dit beleid wordt enerzijds vormgegeven door (aanpassing van) wet- en regelgeving en anderzijds door activiteiten gericht op het verhogen van het integriteitsbesef van medewerkers en leidinggevendenden, zodat deze functionarissen in voorkomende gevallen een uit moreel oogpunt verantwoorde beslissing kunnen nemen. Medewerkers dienen signalen van normvervaging en vriendjespolitiek te melden bij hun leidinggevendenden (eventueel via een vertrouwenspersoon integriteit) en het bevoegd gezag dient dergelijke signalen te onderzoeken en tegen deze gedragingen – indien deze worden vastgesteld – op te treden. In zijn algemeenheid moeten leidinggevendenden het goede voorbeeld te geven.

De afgelopen jaren is binnen de openbare sector de aandacht vooral uitgegaan naar het tot stand brengen van integriteitsregels en maatregelen. Op dit moment wordt de nadruk verlegd naar activiteiten die de bewustwording van het personeel moeten stimuleren.

Het WODC-onderzoek

12

De leden van de VVD-fractie vragen naar het inzicht van het kabinet in de aard en omvang van corruptie binnen de private sector.

Het WODC-onderzoek heeft zich uitsluitend gericht op de aard en omvang van corruptie binnen het openbaar bestuur. Er is voorts nog geen soortgelijk onderzoek verricht naar de aard en omvang van corruptie binnen de private sector, waardoor vergelijkbare gegevens ontbreken.

13

De leden van de VVD-fractie vragen of het kabinet een rol voor zichzelf weggelegd ziet bij het bestrijden van corruptie in de private sector. Zo ja, welke?

Zoals in de nota is aangegeven legt het kabinet de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van de integriteit van de private sector primair bij de sector zelf. Wel zijn en worden er vanuit de overheid verschillende instrumenten ontwikkeld en beschikbaar gesteld die de integriteit van de private sector moeten bevorderen. Een aantal van deze instrumenten zoals de Verklaring Omtrent het Gedrag en de Wet Bibob wordt thans geëvalueerd. Deze evaluaties zullen in september worden afgerond, waarna deze evaluaties aan de Kamer zullen worden toegezonden.

Ten aanzien van de bestrijding van private corruptie, in de zin van opsporing en vervolging, is er voor de overheid uiteraard een rol weggelegd. Hoewel de Nota Corruptiepreventie zich beperkt tot ambtelijke corruptie is

wel aangegeven dat Justitie het voornemen heeft een actieplan bestrijding private corruptie op te stellen.

Corruptie en corruptiebestrijding

14

De leden van de CDA-fractie vragen of bij politieke ambtsdragers dezelfde regels worden gehanteerd als bij ambtenaren of dat de sancties bij corruptie en/of integriteitschendingen anders zijn vanwege de verschillen in de diverse ontslagprocedures.

Ook voor politieke ambtsdragers geldt een integriteitsbeleid. Voor een groot deel zijn wettelijke voorschriften en gedragscodes vergelijkbaar met die voor ambtenaren. Er zijn echter ook verschillen die inderdaad verband houden met de aard van de functie en de aanstellingswijze. Politieke ambtsdragers zijn niet onderworpen aan een bevoegd gezag. Dat betekent ook dat disciplinaire maatregelen die voor ambtenaren bestaan niet toepasbaar zijn op politieke ambtsdragers. Dat betreft in beginsel ook de mogelijkheid van ontslag. Maatregelen ten aanzien van politieke ambtsdragers zijn – behoudens het strafrecht – veeleer van politiek bestuurlijke aard. Daarbij is er ook een onderscheid tussen gekozen volksvertegenwoordigers en benoemde bestuurders. De positie van bijvoorbeeld een burgemeester is een andere dan die van een raads- of statenlid.

15

De leden van de CDA-fractie vragen of de internationale voortrekkersrol door Nederland niet beter kan worden uitgesteld tot er voortgang geboekt is op het gebied van:

- *eenduidige registratie*
- *ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel*
- *helderheid over aanhangig maken van intern onderzoek bij het OM?*

Nederland beschikt op het gebied van corruptiepreventie over veel expertise, die internationaal zeer gewaardeerd wordt. Ook in de Corruption Perception Index van Transparency International neemt Nederland steeds een hoge positie in. Voorzover in Nederland zelf nog verbeteringen kunnen worden aangebracht, is een dergelijke rol nuttig, omdat hiermee ook sneller toegang verkregen wordt tot de informatie over «best practices» in andere landen: dergelijke internationale samenwerking kan derhalve ook ten goede komen aan het nationale beleid.

16

Ten aanzien van de doelstelling voor realisatie van een toereikend systeem van partijfinanciering, vragen de leden van de CDA-fractie of de genoemde voorstellen uitsluitend in relatie tot integriteit staan of ook een ruimere toepassing kunnen vinden. Vervolgens wordt gevraagd wanneer deze voorstellen tegemoet kunnen worden gezien.

Er is zeker een relatie met integriteit. Politieke partijen staat het momenteel geheel vrij om hun inkomsten naar eigen inzichten te genereren. Algemene veronderstelling is dat de verstrekkers van financiële middelen het functioneren van politieke partijen willen ondersteunen. Eén van de oogmerken kan daarbij zijn om invloed uit te oefenen op de standpuntbepaling van politieke partijen. Dergelijke handelwijzen kunnen een negatief effect hebben op de beeldvorming over partijen. Het beeld van politieke partijen is van essentiële betekenis voor het vertrouwen van de burger in de politiek. Alleen al de schijn van belangenverstrengeling kan het aanzien van de democratie schaden. Om deze reden is het noodzakelijk dat politieke partijen inzicht verschaffen in de bijdragen die zij naast de overheidssubsidie ontvangen. Dit inzicht helpt (de schijn van) belangen-

verstrengeling te voorkomen. Daarnaast is van belang dat één gever geen onevenredig grote bijdragen aan een partij geeft, zodat sterke afhankelijkheidsrelaties vermeden worden.

17

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke termijn de Tweede Kamer het tweede evaluatierapport van de anti-corruptiewerkgroep van de Raad van Europa tegemoet kan zien.

Dit evaluatierapport is u toegezonden bij brief 30 300 VI, nr. 18, dd. 07 november 2005.

Greco zal begin 2007 de uitvoering van de in het rapport opgenomen aanbevelingen beoordelen. In de vorm van een compliance report zult u medio 2007 op de hoogte worden gesteld.

Preventie van corruptie

18

De leden van de PvdA-fractie vragen welke concrete maatregelen uit het bedrijfsleven zijn voortgekomen om de integriteit met de overheid te waarborgen.

Veel initiatieven zijn ontplooid in eigen kring om integriteit in het bedrijfsleven te bevorderen. Veel bedrijven hebben gedragscodes ontwikkeld veelal in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Internationale Kamer van Koophandel (ICC) zet zich in voor een goed klimaat voor wereldwijd zaken doen, voor eerlijke concurrentie. Zo heeft ICC onlangs in 2005 de uit 1977 daterende gedragscode ter bestrijding van afpersing en omkoping aangescherpt. Ook andere organisaties zoals VNO-NCW hebben activiteiten op dit terrein ontwikkeld, bijvoorbeeld in de vorm van suggesties voor een bedrijfscode.

19

De leden van de PvdA-fractie vragen of er recente cijfers bekend zijn over hoe vaak integriteitschendingen vanuit het bedrijfsleven in relatie met de overheid voorkomen.

Het OM heeft ten aanzien van omkoping door het bedrijfsleven van een ambtenaar de volgende cijfers uit 2004 en 2005 onder elkaar gezet, opgesplitst naar artikelen 177 en 177a, 362 en 363 Sr.

	2004		2005	
	Zaken	Strafbare feiten	Zaken	Strafbare feiten
Art. 177 en 177a Sr	38	39 (in één zaak zijn twee feiten behandeld)	47	49
Art. 362 Sr	3	3	3	3
Art. 363a Sr	49	50	20	21
TOTAAL	90	92	70	73

20

De leden van de PvdA-fractie vragen of bureau BIOS al is opgericht. Zo ja, hoeveel fte's zijn hiermee gemoeid? Welke relatie is er met het ministerie van Justitie? Wat zijn precies de taken en bevoegdheden voor de ondersteuning van overheidsinstanties van het BIOS?

Het BIOS, ondergebracht bij het ministerie van BZK, is op 21 maart 2006 operationeel geworden. Met dit bureau zijn 5 fte's gemoeid. De minister van BZK is – naast de minister van Justitie die verantwoordelijk is voor de

strafrechtelijke afdoening van corruptie – in het kader van het integriteitsbeleid voor de openbare sector, verantwoordelijk voor het preventieve anti-corruptiebeleid van de overheid. Het BIOS vervult daarin een rol. Uitgaande van de omstandigheid dat overheidsorganisaties zelf verantwoordelijk zijn voor het opzetten en implementeren van een integriteitsbeleid voor de eigen organisatie, ondersteunt het BIOS deze organisaties daarbij. Dit geschiedt bijvoorbeeld door het ontwikkelen en het beschikbaar stellen van praktische instrumenten, handreikingen en modellen, waarmee organisaties zelfstandig aan de slag kunnen gaan. Verder door het organiseren van kennisuitwisseling (conferenties of expert bijeenkomsten), het monitoren en analyseren van het gevoerde integriteitsbeleid van organisaties die behoren tot de openbare sector.

21

De leden van de PvdA-fractie vragen over de workshop Integriteit

- a. Hoe wordt de workshop integriteit inhoudelijk vormgegeven?*
- b. Hoeveel overheidsorganisaties hebben in deze workshop interesse getoond?*
- c. Op welke manier wordt de workshop onder de aandacht gebracht?*
- d. Is het «multimediaal dilemma trainingsinstrument» dat in 2006 beschikbaar komt hetzelfde als de workshop bedoeld op pagina 9 van deze nota? Zo nee, kan dan worden aangegeven wat hiermee wordt bedoeld?*

Het ministerie van BZK, het Bureau Integriteit Amsterdam en de Algemene Rekenkamer hebben gezamenlijk een nieuw risicoanalyse instrument ontwikkeld, SAINT (self assessment integriteit). Met dit instrument kunnen overheidsorganisaties een globaal inzicht in zowel hun kwetsbare processen en integriteitsrisico's als in de volledigheid en volwassenheid van hun integriteitsstelsel verkrijgen. De workshop (integriteit) is de vorm waarin dit instrument wordt uitgevoerd. Deze workshop levert de bouwstenen voor een integriteitagenda voor het management van een organisatie en geeft aan welke verbeteringen in het integriteitsbeleid kunnen worden aangebracht.

Het instrument Saint is vanaf juli 2006 operationeel. De workshop wordt onder andere door middel van een mailing en via de website van het BIOS (www.integriteitoverheid.nl) onder de aandacht van overheden gebracht. Het multimediaal dilemma trainingsinstrument is niet hetzelfde als het Saint-instrument.

Saint is een risicoanalyse instrument; het multimediaal dilemma trainingsinstrument is een hulpmiddel waarmee het integriteitbesef en de morele oordeelsvorming van medewerkers en leidinggevendenden kunnen worden gestimuleerd. Hiermee kan de bewustwording van het personeel voor integriteitkwetsies en hoe daarmee om te gaan, worden verhoogd.

22 + 23

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de constatering dat het stelsel van regelgeving over de subsidiering van politieke partijen ontoereikend is en dat nieuwe voorstellen hierover dienen te komen. Deze leden vragen daarom op welke termijn de Kamer deze nieuwe voorstellen kan verwachten. Kan daarbij uitdrukkelijk de ongewenste situatie worden meegenomen waarbij de openbaarmaking van de identiteit van gevers boven € 4537 ongewis blijft? Zo ja, op welke manier wil het kabinet deze situatie veranderen? Zo neen, waarom niet?

Met de voorzitters van de politieke partijen is overleg geweest over het ontwerp-wetsvoorstel. Het ontwerp is ook ter advisering aan de Kiesraad gezonden. Het voorgenomen voorstel betreft onder meer verbreding van de regels over de transparantie van giften. Deze worden ook van toepassing op giften van natuurlijke personen. Het drempelbedrag wordt

verlaagd waarboven politieke partijen giften openbaar moeten maken. Aan giften worden tevens maxima gesteld. In het huidige stelsel kunnen partijen onbegrensd bijdragen ontvangen. De voorschriften inzake giften (bijdragen) worden ook van toepassing op de aan de politieke partij gelieerde instellingen en stichtingen die in het directe belang van de partij werkzaamheden verrichten.

24

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke punten het Platform Corruptie positief blijkt te worden beoordeeld en hoe vaak het Platform bijeenkomt.

Het platform is in 2005 opgericht en in dat zelfde jaar 3 maal bijeengekomen. Het Platform is voornemens jaarlijks 2 tot 3 maal bijeen te komen. Als positieve aspecten aan het Platform wordt door de platformleden de interactie en kruisbestuiving genoemd binnen het Platform tussen deelnemers van overheidszijde en deelnemers uit de private sector. Gesteld wordt dat corruptie integraal bestreden dient te worden en om deze reden een multidisciplinaire aanpak behoeft. Daarnaast wordt als positief aspect de mogelijkheid om vanuit uiteenlopende invalshoeken een impuls te geven aan de ontwikkeling van het nationale en het internationale anti-corruptiebeleid genoemd.

25

De leden van de VVD-fractie stellen vast dat het streven van het kabinet is dat alle organisaties in 2007 aan de basisnormen voldoen. Zij vragen welke organisaties op welke punten nog niet aan de norm voldoen. Voorts vragen zij welke concrete stappen bij elk van deze organisaties worden ondernomen om de doelstelling te gaan halen.

De resultaten van de inventarisatie integriteitsbeleid bij het openbaar bestuur en de politie zijn medio 2004 aan Uw Kamer gezonden. De uitkomsten van de inventarisatie zijn opgenomen in een openbare databank welke te raadplegen is op www.minbzk.nl/inventarisatie en op www.integriteitoverheid.nl. Op deze wijze kan men in elke gemeente, provincie etc. de uitkomsten opvragen. De uitkomsten geven aanleiding tot een verbetertraject. Daartoe zijn de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen, de Raad van Hoofdcommissarissen, het Korpsbeheerdersberaad en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overeengekomen dat overheidsorganisaties bij het openbaar bestuur en politie een integriteitsbeleid dienen te voeren dat aan bepaalde basisnormen voldoet. In april 2006 is hiertoe de Modelaanpak basisnormen integriteit beschikbaar gesteld, aan de hand waarvan gestart kan worden met de implementatie. In 2007 wordt met de belangen- en koepelorganisaties geëvalueerd of de beoogde resultaten zijn gerealiseerd. Daarbij zal de focus zijn of overheidsorganisaties voldoende zijn toegerust om in de toekomst het eigen integriteitsbeleid ook zelf te monitoren.

26

De leden van de VVD-fractie vragen zich m.b.t. de meldingsplicht geschenken en giften af hoe wordt voorkomen dat er een vorm van bagatelbemoeyenis ontstaat. Daarnaast vragen ze hoe het kabinet omgaat met het uitgangspunt dat bemoeyenis rond geringere zaken een negatieve invloed kan uitoefenen op de meldingsbereidheid.

Hoewel de richtlijnen of gedragscodes over het algemeen geen exacte omschrijving geven wat onder een «geschenk» of «gift» moet worden verstaan, levert dit aspect in de praktijk geen probleem op. Het kabinet is van oordeel dat met de meldplicht van het aanbieden van een geschenk of een gift aan een ambtenaar geen bagatelbemoeyenis ontstaat. Het gaat

erom dat het optreden van overheidspersoneel transparant is en dat daarover verantwoording kan worden afgelegd. Daarom is het juist van belang dat over dergelijke zaken – ook in gevallen van schijnbare bagatellen – in een open cultuur tussen medewerker-chef of in het werkoverleg met elkaar wordt gecommuniceerd. Op deze wijze wordt de bewustwording van wat wel of niet kan, gestimuleerd en kan de norm – zo nodig – worden herbevestigd.

27

De leden van de VVD-fractie vragen of er naast het systeem van functie-roulatie nog andere systemen binnen de kwetsbare sectoren bestaan ten behoeve van collegiale reflectie.

Naast functieroulatie bestaan verschillende organisatieprincipes waarmee kan worden voorkomen dat medewerkers onopgemerkt door het management of andere collega's zich schuldig kunnen maken aan onoorbaar gedrag. Organisaties behoren zodanig te zijn ingericht dat zgn. solo-functies worden vermeden. Verder kan door functiescheiding worden voorkomen dat een opeenhoping van verschillende kwetsbare functie-taken bij één persoon ontstaat. Voorts kan solistische functie-uitoefening worden tegengegaan door het zogenaamde 4-ogen systeem waarbij er altijd minimaal twee medewerkers verantwoordelijk zijn voor bepaalde beslissingen

28

De leden van de VVD-fractie vragen of er een middel voor permanente screening van ambtenaren bestaat en of er voor bepaalde sectoren de verplichting kan worden opgelegd om geregeld een verklaring af te leggen.

In zijn algemeenheid bestaat door middel van de verklaring omtrent het gedrag de mogelijkheid om justitiële antecedenten van een kandidaat-medewerker te doen natrekken (zgn. screening) en daarmee te toetsen of strafbare feiten een behoorlijke taakuitoefening in de weg staan. Aangezien dit een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is, dient die inbreuk in verhouding te staan tot het doel dat daarmee wordt gediend. Voor kwetsbare functies binnen de overheid kan van de kandidaat-medewerker een verklaring omtrent het gedrag worden verlangd; voor bepaalde functies is deze verklaring verplicht. Deze moet hij zelf aanvragen en – indien aan hem verstrekt – aan de werkgever overhandigen. De Wet Justitiële en strafvorderlijke gegevens, waarin de Verklaring Omtrent het Gedrag is geregeld, sluit niet uit dat de verklaring periodiek kan worden aangevraagd. Het is en blijft immers een momentopname. Die periode is afhankelijk van de kwetsbaarheid van de functie.

29

De leden van de fractie GroenLinks vragen of de BIOS inmiddels operabel is en of er al meldenswaardige feiten zijn voorgevallen.

Het BIOS is sinds maart 2006 operationeel (zie ook het antwoord op vraag 20).

30

De leden van de fractie GroenLinks vragen welke consequenties het terugdringen van de administratieve lasten heeft voor de controle op de integriteit van de private sector?

Geen. Zoals uiteengezet bij de beantwoording van vraag 13 ziet het kabinet in eerste instantie een taak weggelegd voor het bedrijfsleven zelf om integriteit te bevorderen.

31

De leden van de CDA-fractie vragen een nadere toelichting op de wijze waarop de informatieverstrekking aan de melder van een misstand is geregeld.

Nadat de melder een vermoeden van een misstand heeft aangekaart, laat het bevoegd gezag onverwijld een onderzoek naar aanleiding van die melding uitvoeren. Verder verstrekt het bevoegd gezag de melder een schriftelijke bevestiging van zijn melding. Binnen acht weken na de melding dient de melder schriftelijk door het bevoegd gezag op de hoogte te worden gebracht van het inhoudelijke standpunt dat hij naar aanleiding van het gemelde vermoeden heeft ingenomen.

32

De leden van de CDA-fractie vragen welke reden ten grondslag ligt aan het feit dat de minister van BZK niet betrokken is bij het bestuderen van de klokkenluiderwetgeving van het Verenigd Koninkrijk (VK) en de Verenigde Staten (VS).

De focus van het traject rond het Algemeen Overleg over de brief aan de Kamer over de positie van klokkenluiders, is de positie van klokkenluiders in de private sector. De klokkenluiderswetgeving van het VK en de VS worden dan ook bekeken waar het de positie van klokkenluiders in de private sector aangaat. Gezien deze focus is besloten dit traject over te laten aan de ministers van EZ, SZW en Justitie.

33

Op centraal niveau wordt in de openbare sector geen informatie verzameld. De leden van de CDA-fractie vragen of dit betekent dat niet is na te gaan hoeveel meldingen van vermoedens van fraude door accountants jaarlijks worden gedaan, onderscheiden naar sector.

Hoewel er wel een regeling bestaat voor het omgaan met een vermoeden van een (integriteits) misstand worden op dit moment – met uitzondering van de sector Politie en enkele individuele overheidsorganisaties – binnen de openbare sector integriteitschendingen niet systematisch geregistreerd. Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg eind september 2005 van de minister van BZK met de koepelorganisaties is een project gestart waarbij BZK en de koepelorganisaties samenwerken om te komen tot een uniform registratieformulier voor integriteitschendingen binnen de openbare sector. Het streven is erop gericht dat eind 2006 een start kan worden gemaakt met het op uniforme wijze registreren op organisatieniveau van integriteitschendingen binnen de openbare sector.

34

De leden van de PvdA-fractie vragen wanneer de klokkenluiderregeling in 2006 wordt geëvalueerd. Wanneer zal voorts de vergelijking met de wetgeving binnen de VK en VS door de ministers van EZ, SZW en Justitie zijn afgerond? Op welke termijn zal de Kamer de informatie ontvangen?

De evaluatie door SZW naar de toepassing van het model voor meldingen a la klokkenluiders in het bedrijfsleven is afgerond. De Kamer zal hierover per brief worden geïnformeerd. In deze brief zal ook de vergelijking met de wetgeving binnen de VK en VS worden meegenomen. Het streven is de Kamer eind 2006 te kunnen informeren.

35

In september 2006 is een bestuurlijk overleg ingepland over centrale registratie van integriteitschendingen. De leden van de PvdA-fractie vragen of het gezien het belang van dit onderwerp mogelijk is een hogere prioriteit toe te kennen?

Het bestuurlijk overleg heeft reeds in september 2005 plaatsgevonden (zie verder antwoord vraag 33).

36

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke termijn overleg met de betrokken ministers over de taak van toezichthouders en inspecties betreffende corruptiepreventie en signalering is ingepland en aan welke concrete maatregelen wordt gedacht.

Het overleg met de betrokken ministers zal in de tweede helft van 2006 plaatsvinden. Alvorens wordt nagedacht over mogelijke maatregelen zal medio 2006 een aantal toezichthouders en inspecties worden benaderd om bestaande knelpunten en/of vraagstukken te inventariseren.

37

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven de rol van accountants tijdens de controle van de jaarrekening inzake strafbare feiten. Zij menen dat op korte termijn richtlijnen daartoe noodzakelijk zijn. Zij vragen op welke termijn het overleg met het Nivra plaatsvindt en aan welke concrete maatregelen in dit kader wordt gedacht.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij de leiding. Het is van belang dat de leidinggevend, onder toezicht van de organen belast met governance, sterk de nadruk leggen op het voorkomen van fraude. De verantwoordelijkheid van de accountant, voor het in acht nemen van fraude in het kader van de controle van de jaarrekening, is geregeld in de richtlijn voor de accountantscontrole 240 (RAC 240)¹. Deze richtlijn geeft aan dat de accountant in de planningsfase aandacht dient te besteden aan de mogelijke frauderisico's en de waarborgen die hiertegen binnen de leiding zijn getroffen. Indien gedurende het controleproces (nieuwe) frauderisico's blijken dient hiernaar aanvullend onderzoek te worden verricht. In deze richtlijn is tevens aangegeven dat bij signalen voor fraude met de leidinggevend dan wel met het orgaan belast met de governance gecommuniceerd moet worden. De RAC 240 is ook van toepassing op de departementale auditdiensten. In het Handboek Auditing Rijksoverheid 2006 wordt nader uitgewerkt hoe de departementale auditdiensten invulling geven aan de verplichtingen van RAC 240. Het NIVRA heeft een verplichte training ontwikkeld over RAC 240. Voor de overheidsaccountants is een training ontwikkeld het NIVRA in samenwerking met de Rijksacademie voor Financiën en Economie. Deze training is april dit jaar van start gegaan. De rol van de externe accountant bij fraude is door de wetgever geregeld in de Wet Toezicht Accountantsorganisaties (WTA). Deze regelgeving regelt onder andere de meldingsplicht in geval van fraude van materiele aard. Uitgangspunt voor het in de WTA en het BTA (Besluit toezicht accountantsorganisaties) neergelegde systeem is dat aansluiting wordt gezocht bij de bestaande verordening van de beroepsorganisaties NIVRA en NOvAA. Dit is in lijn met de gedurende de parlementaire behandeling van de WTA vanuit de Tweede Kamer opgekomen notie dat de in de verordeningen opgenomen meldingsprocedure zelf niet zozeer ter discussie staat, maar veeleer het daadwerkelijke meldingsgedrag van de accountant.

¹ Deze richtlijn is opgesteld door het Koninklijk NIVRA, de beroepsorganisatie voor registeraccountants. De richtlijn is van toepassing op controles van jaarrekeningen over periodes beginnend op of na 15 december 2004.

De precieze invulling van welke fraudes als materieel dienen te worden aangemerkt, is geregeld in het BTA. Dit besluit is op 1 oktober 2006 in werking getreden.

38

De leden van de VVD-fractie vragen of de AIVD een rol heeft bij de opsporing van ambtelijke corruptie. Zo ja, welke rol is dit en heeft de AIVD een rol indien hierbij buitenlandse partijen zijn betrokken?

Vanuit haar wettelijke taak (artikel 6, tweede lid, van de Wiv) heeft de AIVD de verantwoordelijkheid onderzoek in te stellen naar vermoedens van ambtelijke en bestuurlijke integriteitsaantastingen welke tevens een aantasting van de democratische rechtsorde meebrengen.

39

De leden van de SP-fractie vragen wat de procedure is voor de evaluatie van de klokkenluiderregeling in 2006 en wie de evaluatie zal uitvoeren.

De evaluatie zal in 2006 plaatsvinden. Na afronding zal de Kamer over de resultaten ervan worden geïnformeerd. Het feitelijke onderzoek zal worden uitbesteed. Zie ook het antwoord op vraag 34.

40

De leden van de SP-fractie vragen of de klokkenluiderregeling thans zo geïnterpreteerd wordt dat alle mensen die zich schuldig maken aan integriteitschendingen niet kunnen rekenen op enige bescherming. Of is dit alleen in het geval van corruptie in strafrechtelijke zin?

De Ambtenarenwet biedt de klokkenluider die te goeder trouw en volgens de procedure een vermoeden van een misstand meldt rechtsbescherming. Deze bescherming houdt in dat de melder als gevolg van zijn melding geen nadelige gevolgen voor zijn rechtspositie mag ondervinden tijdens en na het volgen van de procedure. Te goeder trouw betekent dat de melder geen betrokkenheid mag hebben gehad bij de door hem gemelde misstand.

41

De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre iemand die weet heeft van integriteitschendingen medeplichtig is door dit niet onmiddellijk te melden.

Van medeplichtigheid in de zin van het Wetboek van Strafrecht is sprake wanneer een persoon opzettelijk behulpzaam is bij het plegen van een misdrijf, dan wel opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft tot het plegen van een misdrijf. Medeplichtigheid van een persoon die weet heeft van integriteitschendingen, maar melding achterwege laat, ligt niet meteen voor de hand. Dit zal alleen anders zijn als vastgesteld kan worden dat betrokkene bewust een bijdrage wilde leveren aan de voortdurende van een situatie waarin sprake is van strafbaar handelen, en of hij, tegen die achtergrond, opzettelijk heeft nagelaten bevoegde autoriteiten van dit strafbaar handelen in kennis te stellen. Wanneer een ambtenaar kennis draagt van een ernstige integriteitschending binnen zijn organisatie en hij laat na het bevoegd gezag hierover te informeren, kan dit onder omstandigheden plichtsverzuim opleveren. Of daar sprake van is en of eventuele tuchtrechtelijke sanctionering aan de orde is, is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Het zal dan bijvoorbeeld moeten gaan om ernstige inbreuken, van een toerekenbare bijdrage aan het voortduren van de ongewenste situatie e.d.

42

De leden van de SP-fractie vragen wat op het gebied van melding integriteitschendingen aan ambtenaren geadviseerd wordt en welke consequenties dit zal hebben op het aantal en de kwaliteit van de meldingen.

Ambtenaren die onzeker zijn of zij een integriteitkwestie, waar zij in de praktijk tegenaan zijn gelopen, moeten melden, kunnen hiervoor terecht bij een vertrouwenspersoon integriteit. Deze kan ambtenaren adviseren hoe zij met een dergelijke kwestie kunnen omgaan, zoals «is de kwestie inderdaad een misstand als bedoeld in de klokkenluiderregeling en moet die worden gemeld» en «op welke wijze kan deze vervolgens worden gemeld». Hoewel daarover geen cijfers bekend zijn, kan een advies van de vertrouwenspersoon integriteit bijdragen aan de kwaliteit van de meldingen.

43

Interne meldingen worden niet altijd serieus genomen. Volgens de SP-leden kan dat komen doordat de meerdere aan wie een misstand wordt gemeld vaak direct betrokken is bij de misstand. De leden van de SP-fractie vragen of het kabinet de mogelijkheid ziet om de verplichting op te leggen om in dergelijke situaties een ambtenaar van een andere overheid of de Rijksrecherche in te schakelen.

Het kabinet heeft geen indicaties dat interne meldingen niet altijd serieus zouden worden genomen of dat de meerdere aan wie een misstand wordt gemeld vaak direct bij de misstand zou zijn betrokken. Overigens heeft de melder, indien hij ontevreden is over de wijze waarop het bevoegd gezag met zijn melding is omgegaan, zowel in procedurele als in inhoudelijke zin, de mogelijkheid de vermoedelijke misstand bij een onafhankelijke externe instantie te melden, namelijk bij de Commissie integriteit overheid.

Wanneer sprake is van een ambtsmisdrijf zijn ambtenaren op grond van artikel 162 Wetboek van Strafvordering verplicht daarvan aangifte te doen bij de officier van justitie.

44

De leden van de SP-fractie vragen of de minister van Justitie – bij het overleg met andere ministers over de rol van toezichthouders en inspecties – de onderlinge samenwerking en gegevensuitwisseling meeneemt.

Ja. Gegeven de verschillende bij handhaving en corruptieopsporing betrokken partijen wordt onderlinge samenwerking en gegevensuitwisseling van cruciaal belang geacht.

45

De leden van de SP-fractie vragen of aangegeven kan worden hoe het op dit moment staat met de onderlinge samenwerking tussen de belastingdienst, de decentrale overheid en de specifieke ministeriële inspecties.

Medewerkers van de Belastingdienst zijn gehouden signalen van (ambtelijke) corruptie te melden.

De Belastingdienst heeft landelijk één coördinator aangewezen voor uit toezichtonderzoeken voortkomende signalen van mogelijke corruptie. Deze coördinator onderhoudt ook de contacten hierover met het OM. In voorkomende gevallen wordt bezien of, met een ontheffing van de geheimhoudingsplicht, het informeren van de werkgever over onoorbaar gedrag van een werknemer geboden is. Deze vorm van informatieverstrekking is beperkt tot bestuursorganen.

46

De leden van de CDA-fractie vragen of er een nadere toelichting kan worden gegeven op de wijze waarop in het kader van het laten vervallen van de ambtenarenstatus rekening gehouden wordt met de bijzondere positie van de ambtenaar (publieke dienst) bij integriteitschendingen en corruptie.

Overheidswerknemers hebben zich te houden aan regels die de integriteit moeten waarborgen. Dat staat los van de vraag of zij de ambtelijke status hebben. In het rapport van de werkgroep «Normalisatie rechtspositie overheidspersoneel» (Interdepartementaal Beleidsonderzoek 2004–2005 nr. 6) wordt reeds gewezen op de mogelijkheid om regels met betrekking tot integriteit van overheidswerknemers die thans in de Ambtenarenwet of in de afzonderlijke rechtspositiereglementen zijn neergelegd, in afzonderlijke wetgeving vast te leggen in geval er toe besloten wordt de eenzijdige aanstelling van ambtenaren te vervangen door een (tweezijdig) contract op grond van het BW.

47

De leden van de PvdA-fractie vragen welke maatregelen worden getroffen zodat betrokken organisaties wél in alle gevallen overgaan tot aangifte. Is men van mening dat dit altijd moet gebeuren? Zo nee, waarom niet?

In alle gevallen aangifte doen wordt als zeer wenselijk gezien. Als ambtenaren kennis dragen van een corruptiemisdrijf, zijn zij verplicht aangifte daarvan te doen (zie artikel 162 Sv). Om inzicht te krijgen in de huidige reikwijdte van het artikel is aan het WODC opdracht gegeven in 2006 onderzoek te laten verrichten. Door de aangifteplicht beter onder de aandacht te brengen van ambtenaren en organisaties moet het doen van aangifte in geval van corruptie worden versterkt. Daarnaast is het zo dat ambtelijke organisaties een interne meldingsverplichting (de zogenaamde klokkenluiderregeling) kennen. Ambtelijke organisaties onderzoeken veelal eerst zelf een eventuele schending waarbij soms private instanties, zoals forensische accountants, worden ingeschakeld voordat men bij het OM melding maakt. De omstandigheid dat de Ambtenarenwet een bepaling bevat die de klokkenluider beschermt tegen mogelijke negatieve gevolgen voor diens rechtspositie, is daarbij van groot belang.

48

In de nota wordt gesteld dat «in principe «alle gevallen van corruptie strafrechtelijk worden aangepakt. De leden van de PvdA-fractie hebben daarbij de volgende vragen: zijn er dan uitzonderingen mogelijk? Zo ja, aan welke wordt gedacht? Zo nee, wat betekent dan de zinsnede «in principe»?

Op grond van het opportuniteitsbeginsel neemt het OM een beslissing over de vervolging van strafbare feiten. In de Aanwijzing Opsporing en Vervolging Ambtelijke Corruptie wordt voor het nemen van een vervolgingsbeslissing inzake corruptie een aantal factoren gegeven. Een factor die bijvoorbeeld een rol kan spelen bij de vervolgingsvraag, is het feit dat een ambtenaar reeds zwaar disciplinair gestraft is. Deze richtsnoeren moeten niet worden beschouwd als een absoluut model voor het nemen van de vervolgingsbeslissing. Hoewel er ook inzake corruptie opportuniteit geldt, behelst de aanwijzing de gedachte dat ambtelijke corruptie in beginsel vervolgt dient te worden.

49

De leden van de PvdA-fractie vragen of er al resultaten van het project buitenlandse corruptie van de Rijksrecherche (RR) te noemen zijn. Zo ja geven de resultaten aanleiding om verder te gaan met dit project? Zo nee, op welk termijn worden resultaten verwacht?

Het project buitenlandse corruptie heeft drie doelen: i) het vullen van een databank met relevante informatie, ii) het realiseren van een expertisecentrum bij de Rijksrecherche en iii) het mede op basis van de vergaarde informatie uitvoeren van risico-analyses en een pilotproject om de risico-analyses te beproeven, waarvoor een convenant met Roemeense opsporingsinstanties is gesloten.

Na afloop van het project (medio 2007) zal de databank permanent onderhouden worden, zal periodiek de daarin aanwezige informatie geanalyseerd worden en zullen teams van de RR beschikbaar zijn om tactische onderzoeken in de sfeer van buitenlandse corruptie uit te voeren, c.q. inkomende buitenlandse rechtshulp-verzoeken in deze sfeer uit te voeren. De databank dient niet alleen informatie per land over corruptiesignalen te bevatten maar ook over de wetgevende en institutionele situatie, op basis waarvan een effectief Europees netwerk van corruptiebestrijders onderhouden kan worden.

De opgebouwde expertise wordt ook aangewend om aan het Nederlandse bedrijfsleven voorlichting te geven over het op het spoor komen en tegen gaan van corruptie.

50

De leden van de PvdA-fractie vragen of de totstandkoming van een nieuw politiebestedel nog invloed heeft op de taakverdeling bij de politieorganisatie m.b.t. corruptieopsporing? Zo ja, waar komt deze taak te liggen?

In beginsel heeft de totstandkoming van het nieuwe politiebestedel geen invloed op de taakverdeling bij de politieorganisatie m.b.t. opsporing van corruptie. De taak inzake de opsporing van corruptie blijft ook in het toekomstige politiebestedel zowel belegd bij de Rijksrecherche als bij de regionale politiekorpsen en in bepaalde gevallen bij de FIOD-ECD.

51

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke termijn de SSR de cursus corruptiebestrijding ter hand zal nemen.

Het College van procureurs-generaal heeft het Studiecentrum Rechtspleging opdracht gegeven een cursus corruptiebestrijding te verzorgen. Voorjaar 2007 start de eerste cursus. Het betreft een intensieve eendaagse cursus voor ongeveer 30 deelnemers bestaande uit de modules: bronnen van wet- en regelgeving; delictomschrijving en opsporingsperikelen; relevante jurisprudentie en procedurele bijzonderheden zoals de Aanwijzing Opsporing en Vervolgging Ambtelijke Corruptie. De doelgroep die het eerst in aanmerking komt voor deelname aan de cursus zijn de Rijksrecherche officieren en parket beleidsmedewerkers. In latere tranches van de cursus, die al naar gelang de beschikbaarheid van docenten tweemaandelijks zal worden gegeven, is deelname mogelijk door officieren van justitie, rechters en gerechtssecretarissen.

52

De leden van de PvdA-fractie vragen welke concrete maatregelen worden voorgestaan om het vorderen van wederrechtelijk verkregen voordeel te stimuleren en op welke terreinen dit mogelijk is.

Op corruptie-onderzoeken is het algemene beleid inzake het ontnemingsvorderingen onverminderd van toepassing. Dat houdt in dat ook in deze zaken conform de Aanwijzing ontneming wordt gehandeld. Nederland heeft in het kader van de tweede evaluatie door Greco in oktober 2005 de aanbeveling gekregen om het gebruik van de ontnemingsmaatregel in corruptiezaken te stimuleren. Over 18 maanden zal over de uitvoering van de aanbevelingen worden gerapporteerd.

Ten slotte beschikt de Rijksrecherche over twee financieel rechers. Zij scannen elk onderzoek op financiële aspecten en geven in elk Plan van aanpak aan op welke onderzoeksaspecten moet worden gericht om tot ontnemingsvorderingen te komen.

53

De leden van de VVD-fractie vragen hoe voorkomen wordt dat onschuldige mensen de dupe worden van de zware impact van onderzoek en vervolging na melding van een vermoeden voor corruptie en hoe wordt voorzien in het herstellen van eventuele schade.

De Rijksrecherche is zich terdege bewust van de maatschappelijke consequenties van haar functioneren – zogenaamde afbreukrisico's voor personen en organisaties bij corruptieonderzoeken. Na afloop wordt aan de betrokken organisaties zoveel mogelijk uiteengezet «hoe het heeft kunnen gebeuren» en «hoe het kan worden voorkomen». Als achteraf een aangifte van corruptie een onterechte beschuldiging blijkt te zijn, wordt dat in een nagesprek met de betreffende persoon ook altijd besproken. Voor de RR staat waarheidsvinding hoog in het vaandel. Ook een onderzoeksconclusie die een aangifte/verdenking gemotiveerd kan weerleggen – leidend tot een sepot – wordt als een positief resultaat beschouwd.

54

De leden van de SP-fractie vragen wat gevonden wordt van het voorstel wettelijk vast te leggen dat een redelijk vermoeden van corruptie verplicht gemeld wordt aan de politie.

Het kabinet voert een actief beleid om in algemene zin de bereidheid tot het doen van aangifte van strafbare feiten te verhogen. Dat geldt derhalve ook voor corruptie. Het stimuleren van het melden van signalen van corruptie geschiedt op verschillende manieren. Zo is er een meldpunt integriteitsaantastingen ingericht bij de AIVD (mepia) dat – zoals de Minsiter van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties u eerder dit jaar al bij brief heeft gemeld – zal worden om gevormd tot een landelijk meldpunt voor integriteitsaantastingen. Hierover zal de Kamer uiterlijk begin 2007 worden geïnformeerd. Daarnaast kent de Rijksrecherche een elektronisch aangifteloket. De klokkenluiderregelingen geven de werknemers een duidelijke procedure voor het melden of aangeven van corruptie en bieden de persoon die conform deze procedure meldt ook bescherming. Dat bevordert eveneens de bereidheid om informatie te ontsluiten. Uiteraard kan van corruptie ook altijd aangifte worden gedaan bij de politie. Voor ambtenaren en openbare lichamen geldt, ten slotte, een verplichting tot aangifte op grond van artikel 162 Sv.

Een regeling met een algemeen verplichtend karakter staat haaks op dit beleid. Bovendien zal een dergelijke regeling op het punt van de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid problematisch zijn. Moet de gemiddelde justitiabele bij twijfel wel melden of niet? Wanneer de niet-naleving van de aangifteverplichting gesanctioneerd wordt, zal dit naar verwachting veel loze meldingen opleveren. Voor opsporingsinstanties op hun beurt, zal het moeilijk zijn vast te stellen of bij iemand op een bepaald moment redelijkerwijs een vermoeden van corruptie had moeten zijn gerezen en de betrokkene daarom tot melding over had moeten gaan.

De leden van de SP-fractie vragen of er sprake is van tevredenheid over de resultaten van de vervolging van het OM en de werkwijze, of dat extra inzet nodig wordt geacht voor succesvolle vervolging. De leden van de SP-fractie vragen vervolgens wat de wenselijkheid is van het hanteren van het opportuniteitsbeginsel bij de opsporing en vervolging van corruptie.

In het algemeen moet worden gesteld dat corruptie een delict is dat in het verborgene wordt begaan, hetgeen betekent dat het strafbare feit niet snel aan het licht komt door bijvoorbeeld een aangifte van een slachtoffer. De opsporing en vervolging van corruptie is daarom zeer ingewikkeld.

De laatste jaren is geïnvesteerd in de vervolging van corruptie door het instellen van een landelijke officier voor corruptie en de Rijksrecherche (2000) en de wijziging van de corruptiewetgeving in 2001. De wijziging heeft geleid tot een verruiming van de delictsomschrijving. Door deze verruiming is voor de strafbaarheid van de ambtenaar het niet langer noodzakelijk dat hij wetenschap heeft over het doel van de gift, maar is een redelijk vermoeden hiervoor al voldoende. Daarnaast is bij deze wetswijziging het strafmaximum voor corruptie verhoogd waarmee ook de verjaringstermijn voor corruptie is verruimd.

Uit het WODC onderzoek naar de omvang, aard en afdoening van ambtelijke corruptie blijkt dat sinds 1994 een stijging heeft plaatsgevonden van het aantal strafrechtelijke vervolgingen en veroordelingen voor corruptie. Voor wat betreft het opportuniteitsbeginsel kan opgemerkt worden dat reeds in het antwoord op vraag 48 is aangegeven dat het opportuniteitsbeginsel in corruptie zaken zeer strikt wordt toegepast en corruptie in beginsel altijd zal worden vervolgd. Geconcludeerd kan worden dat het huidige wettelijk instrumentarium en de inzet en werkwijze van het OM recht doet aan de ernst van het delict en extra inzet voor een succesvollere vervolging niet noodzakelijk is.